

B

26

KONCERTNÍ
SEZONA

27

SEVEROČESKÁ
FILHARMONIE TEPLICE

uvádí 1. abonentní koncert symfonického cyklu B

Robert Lakatos

housle

**SEVEROČESKÁ FILHARMONIE
TEPLICE**

Charles Olivieri-Munroe

dirigent

22. října 2026 v 19:00 hodin
Dům kultury Teplice

Německý skladatel **Richard Wagner** patří k těm tvůrcům, kteří výrazně ovlivnili vývoj hudební tvorby, k těm, jejichž dílo zapůsobilo na většinu současníků a k těm nemnohým, kteří se již za svého života stali svědky své nesmrtelnosti. Wagnerův kult přetrvává dodnes. Má své kladné i stinné stránky. Těžko lze oddělovat rozhraný soukromý život od jeho tvorby a názorů, inspirovaných německým pesimistickým filozofem Arturem Schopenhauerem a jeho definicemi „vůle k životu“ anebo „metafyziky lásky“. V letech 1848–1849 se aktivně zúčastnil revolučních událostí a musel prchnout z Německa. Našel azyl v Curychu u obchodníka Otty Wesendoncka, kterému se za pohostinství odvděčil intimním poměrem s jeho ženou Mathildou. Jejich vztah dal vzniknout opeře Tristan a Isolda. Na prahu šedesátky se v roce 1872 usadil v německém Bayreuthu, kde položil základní kámen k Festspielhausu – divadlu, určenému výhradně k provozování jeho vlastní tvorby. Od té doby je Bayreuth se svým každoročním wagnerovským festivalem kulturním místem všech citelů jeho hudby. Coby skladatel byl víceméně hudebním samoukem a jeho největší školou byla divadelní praxe. Intenzivně se zabýval tím, jak má vypadat moderní opera. Především měla nabýt podoby Gesamtkunstwerku, tedy souborného uměleckého díla, v němž všechny jeho složky, tedy hudební, literární a výtvarná, koexistují v naprosté jednotě. Hudba měla být od prvních do posledních taktů jednotlým tokem, založeným na „nekonečné melodii“. Hudebně stavebním kamenem mu byl tzv. „příznačný motiv“. Každá osoba, věc či určitá situace dostaly svůj motiv, s nímž Wagner důsledně pracoval. Náměty oper vycházely především ze starogermánských mýtů. I proto Wagnerovu tvorbu zneužila o desítky let později nacistická ideologie.

Předehra k romantické opeře Bludný Holanďan (Der fliegende Holländer) Richarda Wagnera je jedním z jeho nejslavnějších orchestrálních děl, které v kostce shrnuje celý děj a hlavní hudební motivy celé opery o dceři námořníka Sentě, která se zamiluje do prokletého kapitána. S pověstí o přízračném bludném Holanďanovi a jeho černém korábu se Wagner setkal v Pobaltí. Sám předtím zažil hrůznou bouřlivou plavbu na moři, když se svou ženou utíkal na malé plachetnici před věřiteli z Rigy do Londýna. A příběh ze severských ság se pak stal námětem jeho opery o prokletém muži, který nesmí ani zemřít, pokud nenajde ženu věrnou až za hrob. Naděje mu svítá jednou za sedm let, kdy smí přistát u břehu, aby našel lásku. Předehra začíná divokým, hrozivým motivem kvilících větrů a mořských vln v mollové tónině, který odráží Wagnerovu vlastní hrůznou plavbu. Do nespoutané bouře proniká úsečný, drsný a zoufalý hlas prokletého kapitána (Holanďana) v podání žestů. Vykoupení přináší světlý, něžný a lyrický motiv Senty, který představuje středobod celé opery. Téma sděluje, že věrná láska dokáže kletbu zlomit. V závěru předehry se tyto protikladné světy bouře, prokletí a vykoupení střetávají v triumfálním orchestrálním závěru.

Polský houslista a skladatel **Henryk Wieniawski** je autorem mnohých z nejdůležitějších skladeb houslového repertoáru. Jeho houslová škola „L'Ecole Moderne, 10 Etudes-Caprices“ je velmi žádaným notovým materiálem pro studium houslové hry. Takzvané „ruské držení smyčce“ by se správně mělo nazývat „Wieniawského držení smyčce“. Své žáky totiž učil hrát velmi pevným smykem, který umožňoval hrát snadno tzv. „dábelské staccato“. Narodil se v Lublinu v polské židovské rodině. Jeho otec konvertoval ke katolicismu. Už v raném věku se projevil jeho houslový talent a již v roce 1843 vstoupil na Pařížskou konzervatoř. Po absolutoriu absolvoval řadu koncertních turné, při kterých vystoupil v mnohých recitálech. Na klavír jej doprovázel jeho bratr Józef. Ve věku dvanácti let, roku 1847, vydal Henryk Wieniawski svůj opus č. 1, „Grand Caprice Fantastique“, první z pozdějších 24 opusů. Ve svých pětadvaceti letech se oženil s Isabellou Hampton. Rodiče mu původně odmítali dát souhlas se svatbou, ale změnili svůj názor poté, co Wieniawski složil svůj opus č. 17 nazvaný „Légende“. Téhož roku se na pozvání Antona Rubinsteina odstěhoval do Petrohradu, kde vyučoval hru na housle, řídil orchestr a smyčcový kvartet Ruské hudební společnosti. Wieniawski setrval v Petrohradu až do roku 1872, kdy odjel spolu s Antonem Rubinsteinem na dva roky trvající turné po USA. Roku 1875 Wieniawski nastoupil na místo učitele hry na housle na bruselské konzervatoři. Během pobytu v Bruselu se však výrazně zhoršilo jeho zdraví a často byl nucen přerušovat své koncerty. V dubnu 1879 vystoupil naposledy na rozloučenou v Oděse. O necelý rok později zemřel v Moskvě na infarkt. Je pohřben ve Varšavě.

Mezi odborníky panuje shoda: **První houslový koncert fis moll** Henryka Wieniawského patří k těm vůbec nejnáročnějším. Je to skutečný „lamač prstů“, který od sólisty vyžaduje maximum, a to nejen v oblasti prstové techniky, ale i v technice práce se smyčcem. Když Wieniawski v roce 1852 skladbu komponoval, bylo mu teprve sedmnáct let, přesto však již byl v oboru značně zkušený. Svůj první veřejný koncert odehrál v rodném Polsku již v sedmi letech a ve třinácti se vydal na mezinárodní dráhu koncertního virtuosa. Publikum jej přijalo okamžitě a s nadšením. Po smrti „dábelského houslisty“ Niccola Paganiniho v roce 1840 hudební svět dychtivě hledal jeho důstojného nástupce a našel jej v mladém polském virtuosovi, který neúnavně koncertoval po celé Evropě. Protože Wieniawski toužil předvést své mimořádné schopnosti, vytvořil si repertoár, který jim odpovídal. Jeho Koncert fis moll, uvedený v premiéře 27. října 1853 s orchestrem lipského Gewandhausu pod taktovkou Ferdinanda Davida, byl přesně takovým dílem. Po dlouhá léta se do něj kromě samotného autora odvážil pustit jen málokdo. Zpočátku se zdá, že vše plyne podle očekávání. Zhruba třiminutový orchestrální úvod představuje dvě hlavní témata. Začíná klarinet, po němž následuje hoboj s melancholickým motivem, který vzápětí přebírá celý orchestr. Poté zazní lyrické druhé téma, prodchnuté touhou. V tu chvíli je okamžitě zřejmé, proč byl Wieniawski často přirovnáván k Chopinovi. Člověk by si mohl pomyslet: jak nádherné, takhle by to mohlo pokračovat donekonečna. S nástupem sólových houslí však začíná nová kapitola. Housle vstupují na scénu složitými dvojhmaty, jejichž provedení ztěžuje zejména ostrý tečkovaný rytmus. Ačkoliv hudebnímu dění dominují obě hlavní témata, sólové housle je s dechberoucí virtuozitou dále zdobí, obměňují a rozvíjejí. Wieniawski stoupá do nejvyšších poloh, pouští se do odvážných skoků a předvádí ohromující kaskády dvojhmatů. Úlohou orchestru je přitom především vytvářet podmanivé zvukové pozadí pro houslovou hvězdu. Následující pomalá věta je zcela odlišná. Wieniawski ji nazval Preghiera (Modlitba) a inspiroval se přitom modlitebními scénami, které byly tehdy v módě v operách, jako jsou Rossiniho Othello či Weberův Čarostřelec. Sólové housle zde přebírají roli zpěváka a přednášejí hluboce procítěnou, niternou a prostou melodii. Zajímavé je, že autor ponechává houslový part téměř výhradně v nižším rejstříku. Nenajdeme zde nic umělého, vykonstruovaného ani přehnaně dramatického, jen hudbu, která promlouvá přímo ze srdce. Ve finále, které má formu ronda, však Wieniawski opět prudce mění směr. Rozpoutává oslnivý tanec ve stylu „alla polacca“, plný synkopovaných rytmů, v němž housle vzletají do jiskřivých výšek. Teprve v epizodách, které přerušují hlavní téma, nabývá hudba zpěvnějšího charakteru. Zůstává však stále vysoce virtuózní, neboť Wieniawski využívá této poslední příležitosti, aby předvedl, čeho je jeho nástroj, či spíše on sám, schopen.

Sergej Sergejevič Prokofjev patří k nejhranějším a nejslavnějším hudebním skladatelům dvacátého století. Tento skladatel, pianista, dirigent a vášnivý hráč šachů byl během svého života považován za kontroverzního skladatele a jeho skladby vyvolaly nejeden skandál. Přestože od jeho smrti uplynulo více než sedmdesát let, hudba, kterou složil, je stále živá. Sergej Prokofjev se narodil v malé zapadlé vesnici na Ukrajině. Matka pocházela ze šlechtického rodu, krásně hrála na klavír a milovala hudbu. Sergej se o hudbu začal zajímat již jako malý chlapec. Ve třinácti byl přijat na petrohradskou konzervatoř. V tomto období měl hotové tři vlastní opery. Studium na konzervatoři ho bavilo a brzy se stal známým autorem originálních klavírních skladeb. Po absolutoriu odjel do Londýna. Dva roky strávil v Americe, kam jako sedmadvacetiletý dorazil se sto dolary v kapse. Jeho cesta se neminula úspěchem. Po úspěšném koncertě v Chicagu byl osloven se zakázkou zkomponovat pro Auditorium Theatre Chicago operu Láska ke třem pomerančům. Svou hudební tvorbou Prokofjev dokázal navázat na tradiční balet devatenáctého století a spojit ho s ojedinělou rytmičností, jež je pro jeho skladby typická. Právě smysl pro rytmus je důvodem, proč se Prokofjevova tvorba stává výzvou pro řadu vynikajících choreografů. Během svého pobytu v Paříži se zamiloval. Jeho vyvolanou, kterou si později vzal za manželku, se stala španělská pěvkyně Lina Llubera. Po několika letech cestování se však stále častěji vracel do Sovětského svazu. Jako ruský umělec měl ve světě komplikované postavení, úřady byl několikrát prověřován jeho vztah k bolševizmu, ale po rodné vlasti se mu stýskalo. Komunistický režim umělce potřeboval. Zároveň však potlačoval jakékoli opravdové umění, které považoval za nevhodné. Například hudbu k baletu Romeo a Julie začal psát Prokofjev

již v roce 1935 pro leningradské Kirovo divadlo, které projekt nakonec odmítlo. Prokofjev poté balet přepsal a jeho novou verzi nabídl Velkému divadlu v Moskvě, které však před dokončením projektu také odstoupilo. Světová premiéra se proto uskutečnila v roce 1938 v Brně na území tehdejšího Československa. Osud Sergeje Prokofjeva byl po válce velmi ovlivněn atmosférou padesátých let. Skladatel byl pro svůj prozápadní styl stejně jako Dmitrij Šostakovič podroben tvrdé sovětské kritice a nucen zjednodušovat strukturu svých děl. Na usnesení Svazu sovětských skladatelů v roce 1948 byl Prokofjev označen za „protilidového formalistu.“ Některá jeho díla byla na území Sovětského svazu zakázána. Jeho manželka byla obviněna ze špionáže, zatčena a vězněna v gulagu. Své rehabilitace v roce 1958 se nedožil. Hrou osudu zemřel v roce 1953 ve stejný den jako Josif Stalin. O smrti slavného skladatele se sovětský tisk příliš nezmiňoval a veřejnost se o ní dozvěděla až po několika týdnech.

Od roku 1925 postavení pětatřicetiletého Prokofjeva coby světového skladatele rostlo. Jeho Klavírní sonáta č. 7 z roku 1942 byla oceněna Stalinovou cenou. Před komponováním **Páté symfonie** se přestěhoval do Moskvy. Byl závislý na finanční podpoře ze strany Sovětského svazu a vláda hrozila, že tuto podporu zastaví. Vznik Páté symfonie lze odvodit od hudebních myšlenek, s nimiž Prokofjev pracoval již při tvorbě svých dřívějších děl, konkrétně Symfonie č. 4 C dur, kterou složil o čtrnáct let dříve. Její hudební motivy Prokofjev rozpracoval do klavírního výtahu během necelého měsíce svého pobytu v Domě skladatelů v Ivanovu. Sovětský svaz byl v té době již zapojen do druhé světové války. V době premiéry díla Prokofjev uvedl, že pojal symfonii jako hymnus opěvující svobodného a šťastného člověka, jeho mohutné síly, a jeho čistého a ušlechtilého ducha. Svými slovy dodal: „Nemohu říci, že bych si toto téma zvolil záměrně. Zrodilo se ve mně a dožadovalo se vyjádření. Hudba ve mně dozrála. Naplnila mou duši.“ První věta je vystavěna v přísně koncipované sonátové formě. Její expozice přináší dvě témata: jedno klidné a táhlé, druhé vzosné, doprovázené tremolem smyčců, které se následně zapojují do propracovaného, k vrcholu směřujícího provedení. Větu uzavírá elektrizující kóda, v níž zaznívá hřmotný úder tam-tamu a tremola v hlubokém rejstříku klavíru. Druhá věta představuje naléhavé scherzo v prokofjevovském stylu toccaty, které rámuje ústřední téma v třídobém taktu. Následuje snová, pomalá část, plná nostalgie, která však graduje do trýznivého vrcholu, než ustoupí do tichého závěru. Finále začíná krátkým úvodem, který tvoří roztržštěná melodie ve dřevěných dechových nástrojích. Na ni navazuje skupina violoncell, jež připomíná první téma úvodní věty. Tento úsek přerušují violy, čímž začíná vlastní věta ve formě ronda. Hravé „giocoso“ hlavní téma je postaveno do kontrastu se dvěma klidnějšími epizodami: jednu uvádí flétna, druhou představuje chorál ve smyčcových nástrojích. Právě ve chvíli, kdy věta směřuje k vítěznému závěru, se hudba transformuje do zběsilosti. Ta se postupně redukuje na sólové smyčce hrající staccato „chybné tóny“, do nichž hrubě vstupují trubky v hlubších polohách. Díky tomu působí závěrečné orchestrální unisono ironicky. Premiéra symfonie se uskutečnila 13. ledna roku 1945 ve Velkém sále Moskevské konzervatoře. Provedl ji Státní symfonický orchestr SSSR pod taktovkou samotného Prokofjeva. Ve chvíli, kdy skladatel vstoupil na pódium, se ozvala dělostřelecká palba. Prokofjev vyčkal, dokud neutichla. Na přítomné to silně zapůsobilo. Ale teprve při odchodu z Velkého sálu se dozvěděli, že střelba ohlašovala překročení řeky Visly Rudou armádou a její vstup na německé území. Premiéra byla přijata i vzhledem k okolnostem velmi příznivě a symfonie zůstala jedním z nejoblíbenějších Prokofjevových děl.

„Ideální sólista s nádherným, jistým tónem, který vždy ohromuje publikum svou virtuozitou“ – tak popisují média houslistu **Roberta Lakatose**, který v roce 2015 získal první cenu v prestižní Mezinárodní houslové soutěži Pabla de Sarasateho ve španělské Pamploně. Tento úspěch mu otevřel cestu k mezinárodní kariéře na renomovaných světových hudebních scénách. Robert Lakatos vystupoval se symfonickými orchestry v Navaře, Malaze, Madridu, Santiagu de Compostela, Murcii, Göttingenu, Krakově, Gdaňsku, Monterey, Belo Horizonte, Curychu, Londýně, Istanbulu, Lublani, Záhřebu, Novém Sadu a také s Bělehradskou filharmonií. Spolupracoval s významnými dirigenty, jako jsou Manuel Hernández-Silva, Gabriel Feltz, Uroš Lajovic, James Judd, Christian Vásquez, Fabio Machetti, Nicholas Milton, Lior Shambadal, Antoni Wit, Philip Greenberg, Srbljub Dinić a řada dalších. Robert

Lakatos se narodil v Novém Sadu. Vyrůstal v hudební rodině, přičemž jeho mentorem byl jeho otec Imre Lakatos. Jako nejmladší student houslí v historii Akademie umění v Novém Sadu zde absolvoval bakalářské i magisterské studium pod vedením uznávaného pedagoga Dejana Mihailoviče. Ve studiích pokračoval na Univerzitě umění v Curychu a zároveň se umělecky rozvíjel pod vedením špičkových umělců, jako například u A. Rosanda, J. Rachlina, R. Simoviće anebo R. Koelmana. Tyto zkušenosti vedly k získání mezinárodního uměleckého renomé, které si dále buduje prostřednictvím koncertní i pedagogické činnosti. V současné době působí Robert Lakatos jako pedagog houslí na Akademii umění v Novém Sadu a na Hudební fakultě v Bělehradě. Od roku 2018 vede Komorní smyčcový

orchestr Roberta Lakatose, jehož členy jsou jeho studenti a jehož cílem je podpora mladých houslových virtuózů. Je nositelem ocenění „Cultural Sparkle Award“ za rok 2017, ceny udělované Institutem pro kulturu regionu Vojvodina pro mladé umělce za současnou tvorbu. Hraje na housle Antonia Stradivariho z roku 1709, které pocházejí ze soukromé sbírky renomovaného mistra smyčče Vladimíra Radosavljeviče, od kterého používá i smyčce.

Charles Olivieri-Munroe je jedním z nejvýznamnějších dirigentů současnosti. Z významných světových orchestrů dirigoval Israel Philharmonic, Ruský národní, Montrealský a Torontský symfonický orchestr, Sydney Symphony, Berlin Deutsches Symphonie-Orchester, Českou filharmonii, Petrohradskou filharmonii, Dánský rozhlasový symfonický orchestr, Mnichovský symfonický orchestr, Stuttgartský a Varšavský filharmonický orchestr, Budapešťský symfonický orchestr a mnoho dalších. S rozvíjející se kariérou v asijsko-pacifickém regionu nedávno vedl koncerty v Japonsku, Koreji, Číně, Vietnamu a Thajsku. Mezi sólisty, s nimiž Charles Olivieri-Munroe spolupracoval, patří mimo jiné Angela Gheorghiu, Krystian Zimerman, Josef Suk, Maxim Vengerov, Joshua Bell, Mischa Maisky, Shlomo Mintz, Ivan Moravec, Sol Gabetta, Gabriela Beňačková nebo Joseph Calleja. Je i žádaným operním dirigentem, debutoval v Berlíně s operou Falstaff a od té doby se k produkcím pod jeho taktovkou řadí Don Giovanni v Miláně, Evžen Oněgin ve frankfurtské Alte-Oper, Aida na festivalu Lago di Como, Lazebník sevillský v Poznaňské opeře a také inscenace v Sydney Opera House, Teatro Fenice v Benátkách a v Amsterdamu. V roce 2020 dirigoval Othella v bělehradském Národním divadle, Figarovu svatbu v Hongkongské opeře a v roce 2021 debutoval v Mariinském divadle v Petrohradu.

Charles Olivieri-Munroe se narodil na Maltě, ale vyrůstal v Kanadě, kde studoval hru na klavír na Královské hudební konzervatoři a na Univerzitě v Torontu. Po promoci v roce 1992 získal tři ontarijská stipendia na studium u Otakara Trhlíka na Janáčkově akademii múzických umění v Brně. Studoval také u Jiřího Bělohlávky. V polovině 90. let strávil dva roky na slavné Accademia Musicale Chigiana v Sieně, kde se vzdělával u Jurije Temirkanova, Myung Whun Chunga a Ilji Musina. Charlesova mezinárodní kariéra začala řadou triumfů na mezinárodních soutěžích, které vyvrcholily získáním první ceny na dirigentské soutěži Mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro v roce 2000. V rámci ocenění získal možnost nahrávat pro značku Supraphon a dirigoval koncerty vysílané Českým rozhlasem. V poslední době nahrával pro Sony, RCA Red Seal, Naxos, SMS Classical a Naïve Records.

V současné době je hlavním hostujícím dirigentem Thüringen Philharmonie v Německu a čestným šéfdirigentem Severočeské filharmonie Teplice, u které v letech 1997–2014 působil jako šéfdirigent. Je také rezidenčním dirigentem Texas Round Top Festival Institute, nejdéle nepřetržitě pořádaného hudebního festivalu svého druhu ve Spojených státech. Dříve působil jako umělecký ředitel a šéfdirigent Krakovské filharmonie (2015–2021) a šéfdirigent Philharmonie Südwestfalen v Německu (2011–2018). Zastával také funkce šéfdirigenta festivalu Colorado „Crested Butte“ (2008), uměleckého ředitele Inter-Regionales Symphonie Orchester v Německu (2008), šéfdirigenta Symfonického orchestru Slovenského rozhlasu v Bratislavě (2001–2004) a zástupce dirigenta Filharmonie Brno (1995–1997) a Karlovarského symfonického orchestru (1993–1995). Stejně jako zesnulý Sir Charles Mackerras je Charles Olivieri-Munroe uznávaným specialistou na díla skladatelů Dvořáka, Smetany, Janáčka, Martinů a širší slovanský repertoár.

PROGRAM:

Richard Wagner (1813–1883)
Bludný Holanďan, předehra k opeře, WWV 63

Henryk Wieniawski (1835–1880)
Koncert pro housle a orchestr č. 1 fis moll, op. 14
Allegro moderato
Pregiera. Larghetto
Rondo. Allegro giocoso

Přestávka

Sergej Prokofjev (1891–1953)
Symfonie č. 5 B dur, op. 100
Andante
Allegro marcato
Adagio
Allegro giocoso

Re:connect

Severočeská filharmonie Teplice uvádí
MIMOŘÁDNÝ KONCERT

Na programu

skladby Paula Simona a Johna Lennona
autorské skladby Rudyho Linky
News from Home, Dear Friend a další

RUDY LINKA

kytara

GIL GOLDSTEIN

klavír pětinásobný držitel ceny Grammy

SEVEROČESKÁ FILHARMONIE TEPLICE

dirigent

FRANTIŠEK MACEK

Vstupné 490 Kč, abonenti SČF Teplice,
studenti, držitelé průkazu ZTP a senioři
250 Kč.

Předprodej vstupenek v Domě kultury
Teplice nebo na www.ticketportal.cz.

19. listopadu 2026

v 19:00 hodin
Koncertní sál
Domu kultury Teplice

PŘÍŠTÍ PROGRAM
SYMFONICKÝ CYKLUS A | KONCERT 2

5. listopadu 2026 v 19:00 hodin

Dům kultury Teplice

Program:

Felix Mendelssohn-Bartholdy

Hebridy, koncertní předehra, op. 26

Max Bruch

Koncert pro housle č. 2 d moll, op. 44

Johannes Brahms

Symfonie č. 3 F dur, op. 90

Účinkují:

Ivan Ženatý – housle

Severočeská filharmonie Teplice

Dirigent: **Renchang Fu**

Severočeská filharmonie Teplice

+420 778 888 013 | e-mail: sev.filharmonie@seznam.cz
www.severoceskafilharmonie.cz | www.scf.sf.cz

Změna programu vyhrazena.

Při koncertech je zakázáno fotografovat a pořizovat audiovizuální záznamy.

Prosíme návštěvníky, aby při koncertech vypínali své mobilní telefony.

Za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Ústeckého kraje